T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MİLLİ MÜCADELE'DE BATI CEPHESİ - 1

Kuvay-ı Millîye (Millî Güçler) isyanların bastırılmasında ve özellikle Ege Bölgesi'nde Yunan ilerleyişinin yavaşlatılmasında büyük yararlılıklar gösterdi. Mustafa Kemal düzensiz halk güçlerinden oluşan bu birliklerin organize edilerek, birlikte hareket etmelerini sağlamak istiyordu. Bu amaçla Sivas Kongresi'nde, Batı Anadolu Kuvay-ı Millîye Komutanlığı kurularak başına Ali Fuat Paşa atandı.

I. İnönü Muharebesi - (6-10 Ocak 1921)

9 Kasım 1920'de Batı Cephesi ikiye bölündü. Güney bölümü Refet Bey'in, Batı bölümü ise İsmet Bey'in komutasına verildi. Düzenli ordu birliklerine katılmak istemeyen Ethem ve kardeşleri ile Demirci Mehmet Efe isyan etti. Bu durumdan yararlanmak isteyen Yunan ordusu, harekete geçerek Eskişehir üzerine yürüdü. 6 Ocak 1921'de Yunan kuvvetleri Bozöyük üzerinden saldırıya geçerek İnönü yakınlarına kadar geldi. Türk ordusu kendisinden sayıca üstün Yunan ordusunun ilerleyişini durdurmayı başararak onları geri çekilmek zorunda bıraktı. Böylece I. İnönü Muharebesi zaferle sonuçlandı. I. İnönü Muharebesi, BMM'nin kurduğu düzenli ordunun Batı Cephesi'nde kazandığı **ilk askerî zaferdir.** İsmet Bey'in rütbesi generalliğe yükseltildi.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun (1921 Anayasası) ve İstiklal Marşı'nın BMM'de kabulü I. İnönü Zaferi'nin iç politikadaki etkileridir.

Londra Konferansı'nın toplanması, Türk-Afgan Dostluk Antlaşması ve Moskova Antlaşması'nın imzalanması I. İnönü Zaferi'nin dış politikadaki önemli sonuçlarıdır.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1921 Anayasası-20 Ocak 1921)

I. İnönü Muharebesi'nin kazanılmasının getirdiği güvenle, Türkiye'nin ilk anayasası olan Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul edildi. Anayasa 23 madde ve bir ek maddeden oluşuyordu.

Bu anayasanın önemli maddeleri şunlardır:

1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
2. Yürütme ve yasama yetkisi BMM'nindir.

3. Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir ve hükûmet BMM Hükûmeti adını alır.
4. Din buyruklarının yerine getirilmesi, kanun konması, barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi esas haklar BMM'ye aittir.

Londra Konferansı (21 Şubat–12 Mart 1921)

Konferans sırasında İtilaf Devletleri Sevr'i çok az değişikliklerle yeniden sunmuşlardır. TBMM heyeti de Misakımilli'ye aykırı olduğu için reddetmiştir. Bunun üzerine konferans bir sonuç alınmadan dağılmıştır. TBMM Hükümeti'nin varlığı İtilaf Devletleri tarafından **hukuken** tanımıştır.

Moskova Antlaşması 16 Mart 1921

Sovyet Rusya TBMM'nin varlığını resmen ve hukuken tanıyan ilk Avrupa devleti olmuştur. TBMM'nin uluslararası alanda diplomatik gücü ve etkinliği artmıştır. Ancak Misakımilli'den ilk taviz verilmiştir. (Batum, Gürcistan'a bırakılacaktır.)

II. İnönü Muharebesi 23 Mart–1 Nisan 1921

TBMM'nin Koçgiri Ayaklanması ve Pontus çeteleriyle uğraşmasını fırsat bilen Yunan kuvvetleri, kuzeyden Eskişehir, güneyden Afyon üzerine ilerleyerek İnönü önlerine geldiler. İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu, Yunanlıları ikinci kez İnönü mevkiinde durdurmayı başardı.

SORULAR

1- I. Yunanlıların, Ethem İsyanı'ndan faydalanmak istemesi,
II. İtilaf Devletlerinin isteklerini TBMM'ye kabul ettirmek istemesi,
III. Türk halkının direnme gücünün kırılmak istenmesi.

Verilenlerden hangileri I. İnönü Savaşı'nın gerçekleşmesi sürecinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

Cevap: E

2- TBMM'yi düzenli bir ordu kurmaya zorlayan nedenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Kuvayımilliye birliklerinin belli bir otoriteye bağlı olmaması
B) Kuvayımilliye birliklerinin işgalden kurtardıkları yerlerde bağımsızlıklarını ilan etmeleri
C) Kuvayımilliye birliklerinin düzenli düşman orduları karşısında yetersiz kalması
D) Kuvayımilliye birliklerinin disiplinsiz davranışları
E) BMM'nin, işgalci güçlere karşı savaşabilmek için düzenli bir orduya ihtiyaç duyması

Cevap: B

3- I. İnönü Muharebesi'nde Yunanlıların yenilgiye uğraması üzerine İtilaf Devletleri, Londra'da bir konferans yapılmasına karar vermişlerdir. Konferansa İstanbul Hükûmeti'nin yanında BMM'yi temsilen bir yetkiliyi de davet etmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İtilaf Devletleri, I. İnönü yenilgisini kabul etmemişlerdir.
B) İtilaf Devletleri'nin Anadolu'daki işgalleri sona ermiştir.
C) İtilaf Devletleri, Türklerin barış yanlısı olmadığını savunmuştur.
D) İtilaf Devletleri, BMM'nin hukuki varlığını kabul etmek istememişlerdir.
E) İtilaf Devletleri, Misakımilli'yi kabul etmişlerdir.

Cevap: D